

Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0825U002668

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 03-07-2025

Статус: Захищена

Реквізити наказу МОН / наказу закладу:

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Носко Наталя Олексіївна

2. NATALIA NOSKO

Кваліфікація: 14.01.36

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-0732-8223

Вид дисертації: доктор філософії

Аспірантура/Докторантура: так

Шифр наукової спеціальності: 222

Назва наукової спеціальності: Медицина

Галузь / галузі знань: охорона здоров'я

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: 14.01.36 Гастроентерологія

Дата захисту: 09-09-2025

Спеціальність за освітою: 222 Медицина

Місце роботи здобувача: ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ МЕДИЧНИЙ ЦЕНТР INTO-SANA

Код за ЄДРПОУ: 21001593

Місцезнаходження: провулок Віце-Адмірала Жукова, будинок 3-7, квартира 58, Одеса, 65026, Україна

Форма власності: Приватна/недержавна

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR:

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): PhD 244

Повне найменування юридичної особи: Національний університет охорони здоров'я України імені П. Л. Шупика

Код за ЄДРПОУ: 01896702

Місцезнаходження: вул. Дорогожицька, буд. 9, Київ, 04112, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство охорони здоров'я України

Ідентифікатор ROR:

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Національний університет охорони здоров'я України імені П. Л. Шупика

Код за ЄДРПОУ: 01896702

Місцезнаходження: вул. Дорогожицька, буд. 9, Київ, 04112, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство охорони здоров'я України

Ідентифікатор ROR:

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації: Українська

Коди тематичних рубрик: 76.29.34

Тема дисертації:

1. Обґрунтування онтологічної моделі медичної допомоги хворим з неалкогольною жировою хворобою печінки
2. Substantiation of the medical care ontological model for patients with non-alcoholic fatty liver disease

Реферат:

1. Дисертаційна робота присвячена створенню онтологічної моделі надання медичної допомоги хворим з неалкогольною жировою хворобою печінки (НАЖХП) та представленню її у вигляді покрокової схеми прийняття клінічного рішення лікарями на первинному та вторинному рівнях надання медичної допомоги хворим. НАЖХП (метаболічно-асоційована стеатотична хвороба печінки (МАСХП) за новою номенклатурою) залишається однією із провідних тем сучасної гепатології через значне поширення даної хвороби у загальній популяції. Медикосоціальна значущість дослідження полягає в покращенні діагностики НАЖХП та її профілактики шляхом формування групи ризику розвитку даної патології. Дослідження виконано в рамках науково дослідної роботи кафедри гастроентерології, дієтології і ендоскопії Національного університету охорони здоров'я (НУОЗ) України ім. П. Л. Шупика «Профілактика, діагностика та лікування захворювань

печінки та кишечника, поєднаних з патологією інших органів та систем» (державний реєстраційний номер: 0117U000908) та власної науково дослідної роботи «Обґрунтування онтологічної моделі медичної допомоги хворим з неалкогольною жирною хворобою печінки» (Державний реєстраційний номер: 0125U002553)..

Робота виконувалась на кафедрі «Гастроентерології, дієтології і ендоскопії» НУОЗ України імені П. Л. Шупика. Набір пацієнтів для обох груп проводився з 2018 по 2022 року в клініці «INTO-SANA», за основним місцем роботи дисертантки (згідно договору про наукове співробітництво між НУОЗ України ім. П. Л. Шупика та ТОВ «Медичні центри «Медісвіт» медичні центри «INTO-SANA»). 3 Метою даної роботи є оптимізація надання медичної допомоги хворим з НАЖХП шляхом створення онтологічної моделі надання медичної допомоги та представлення покрокової схеми прийняття клінічного рішення на етапі формування групи ризику розвитку даної патології та ведення пацієнтів на рівні сімейного лікаря та гастроентеролога.

Завдання дослідження: 1. Обґрунтувати доцільність визначення індексу НОМА-IR та розрахувати межу показника для формування групи ризику розвитку НАЖХП, як метод профілактики, в когорті пацієнтів без цукрового діабету 2 типу (ЦД2 типу). 2. Обґрунтувати доцільність визначення рівня феритину крові у пацієнтів з НАЖХП та подальше обстеження на ризик розвитку гемохроматозу когорти з його підвищеним рівнем. 3. Визначити наявність впливу поліморфних варіантів 677 C>T й 1298 A>C в гені метилентетрагідрофолатредуктази (MTHFR) на розвиток НАЖХП. 4. Обґрунтувати доцільність визначення рівня гомоцистеїну в пацієнтів з НАЖХП. 5. Створити онтологічну модель «Медична допомога хворим з неалкогольною жирною хворобою печінки». 6. Створити покрокову схему прийняття клінічного рішення ведення пацієнтів з НАЖХП/МАСХП на різних рівнях надання медичної допомоги та оцінити її ефективність.

До дослідження було залучено 174 пацієнта віком від 20 до 60 років: група з НАЖХП включала 85 осіб, серед них 57 чоловіків й 28 жінок та група контролю, що включала 89 осіб, серед них 38 чоловіків та 51 жінка. Діагноз НАЖХП було встановлено згідно «Уніфікованого клінічного протоколу первинної, вторинної (спеціалізованої) медичної допомоги «Неалкогольний стеатогепатит» (наказ МОЗ України від 06.11.2014 р. № 826). В дослідження не включались пацієнти, які вживали алкоголь, медикаменти, що можуть викликати стеатоз печінки, пацієнти 4 з вірусним гепатитом В та С, вагітні жінки, жінки, що користуються комбінованими оральними контрацептивами, пацієнти з декомпенсованим ЦД 2 типу. Дизайн даного дослідження був схвалений комісією питань з етики при Національній медичній академії післядипломної освіти імені П.Л. Шупика (Протокол засідання комісії з питань етики № 10 від 05.1.2018 р.). Проведені діагностичні процедури не супроводжувались ризиками. У всіх залучених пацієнтів було отримано інформовану письмову згоду. Дане дослідження проведено відповідно до сучасних принципів біоетики та доказової медицини, відповідаючи принципам належної клінічної практики. Методи дослідження.

Теоретичні методи дослідження: огляд літератури. Універсальні методи дослідження: моделювання методом онтології. Для реалізації онтології, основні роботи виконувалися в середовищі MSExcel 2013 та когнітивній інформаційній технології (КІТ) «ПОЛІЕДР». Антропометричні вимірювання. Лабораторні: клінічний аналіз крові, глюкоза натще, ліпідограма, АЛТ, АСТ, ГГТ, альбумін крові, інсулін, дослідження на поліморфні варіанти 677 C>T й 1298 A>C в гені MTHFR, дослідження на генетичний ризик розвитку гемохроматозу. Розраховувались індекс НОМА-IR, НОМА-2 IR Calculator, функціональна активності бета-клітин (%B), чутливості до інсуліну (%S), Fatty Liver Index (FLI), NAFLD-score. Інструментальні: артеріальний тиск, стеатоз печінки методом ультразвукової діагностики та стеатометрії. Статистичний – описова статистика, кореляційний аналіз, кластерний аналіз та апарат множинної логістичної регресії проводились за допомогою програми SPSS Statistics 26.

2. This dissertation is devoted to the creation of an ontological model of medical care for patients with non-alcoholic fatty liver disease (NAFLD) and its presentation in the form of the different level clinical decision-making scheme for doctors. NAFLD (according to the new nomenclature called as Metabolic dysfunction-associated steatotic liver disease (MASLD)) remains one of the leading topics of modern hepatology due to the significant spread of this disease and under the modern epidemiological data reaches epidemic proportions. The medical and social significance of this research is to improve the diagnostics of NAFLD and its prevention by forming a risk group for the development of this pathology. This scientific study was carried out as part of the "Prevention,

diagnosis and treatment of liver and intestinal diseases combined with pathology of other organs and systems" (state registration number: 0117U000908) research of the Department of Gastroenterology, Dietetics and Endoscopy of the Shupik National Healthcare University of Ukraine. The work was carried out at the Gastroenterology, Dietetics and Endoscopy Department of the Shupik National Healthcare University of Ukraine. Selection and involvement of patients for both groups were carried out in the period of the year 2018 to the year 2022 in the INTO-SANA clinic, the main place of employment of the researcher (according to the Agreement on Scientific Cooperation between the Shupik National Healthcare University of Ukraine and Medisvit Medical Centers INTO-SANA, LLC). The aim of this work is to increase the efficiency of medical care for patients with NAFLD by creating an ontological model of medical care for patients and presenting it in the form of the clinical decision-making scheme at the stage of forming a risk group 9 for the development of this pathology and patient management at the family doctor level and at the level of a gastroenterologist. Objectives of the study: 1. Justify the feasibility of determining the HOMA-IR index and calculate the limit of the indicator for the formation of a risk group for the development of NAFLD, as a method of prevention, in a cohort of patients without type 2 diabetes mellitus (T2D). 2. Justify the feasibility of determining the patients with NAFLD' blood ferritin level and further examination of the risk of developing hemochromatosis in the cohort of patients with its elevated level. 3. Determine the influence of polymorphisms 677C > T and 1298 A > C in the methylenetetrahydrofolate reductase gene (MTHFR) on the development of NAFLD. 4. Justify the feasibility of determining the patients with NAFLD' level of homocysteine. 5. Create a "Medical care for patients with non-alcoholic fatty liver disease" ontological model as a part of the "Systemic biomedicine" ontology, as a fundamentally new approach to training doctors on the topic of NAFLD. 6. Create a step-by-step clinical decision-making framework for managing patients with NAFLD/IALD at different levels of healthcare system and assess its effectiveness. The study involved 174 patients aged 20 to 60 years: the NAFLD group include 85 people, including 57 males and 28 females and the control group included 89 people, including 38 males and 51 females. The diagnosis of NAFLD was established according to the National Ukrainian Unified Clinical Protocol for Primary and Secondary Medical Care "Non-Alcoholic Steatohepatitis" (Order of the Ministry of Health of Ukraine No. 826 dated 06.11.2014). Patients who consumed alcohol (more than 30 g. per day, for males and 20 g. per day for females), medications that can cause hepatic steatosis, patients with viral hepatitis B and C, pregnant women, women using combined oral contraceptives, patients with decompensated type 2 diabetes were excluded from the study. 10 The design of this study was approved by the Ethics Committee at the P.L. Shupik National Medical Academy of Postgraduate Education (Minutes of the Meeting of the Ethics Committee No. 10 dated 05.1.2018). There were no risks during diagnostic procedures. All involved patients provided the written consents. This study was conducted in accordance with modern principles of bioethics and evidence-based medicine in accordance with the principles of good clinical practice.

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки: Науки про життя, нові технології профілактики та лікування найпоширеніших захворювань

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності: Впровадження нових технологій та обладнання для якісного медичного обслуговування, лікування, фармацевтики

Підсумки дослідження: Новий напрямок у науці і техніці

Публікації:

- Nosko N., Kharchenko V. Insulin resistance as an indicator of differentiation for the formation of risk groups for non-alcoholic fatty liver disease in patients without type 2 diabetes mellitus, as a part of ontological model of non-alcoholic fatty liver disease. Wiad Lek. 2021;74(10 p.II):2593-2598 DOI: 10.36740/WLek202110212 <https://wiadlek.pl/wp-content/uploads/archive/2021/WLek2021102.pdf> KEY WORDS: NAFLD, insulin resistance, HOMA-IR index, HOMA2 Calculator, ontology Ключові слова: НАЖХП, інсулінорезистентність, індекс HOMA-IR, HOMA2 Calculator, онтологія. <https://www.scopus.com/record/display.uri?eid=2-s2.0->

85122903926&origin=recordpage

- Харченко В. В., Носко Н. О. Неалкогольна жирова хвороба печінки, як об'єкт для онтологічної моделі. Збірник наукових праць співробітників НМАПО. 2018;30:653-662. <https://www.nuozu.edu.ua/zagruzka2/zbornikNMAPO30.pdf> Ключові слова: онтологічна модель, НАЖХП, оптимальний метод ведення пацієнтів, систематизація.
- Харченко В. В., Носко Н. О. Диференційний діагноз неалкогольної жирової хвороби печінки, як складова створеної онтологічної моделі. Збірник наукових праць співробітників НМАПО. 2019;33:136-150. <https://www.nuozu.edu.ua/zagruzka2/zbornikNMAPO33.pdf> Ключові слова: онтологічна модель, НАЖХП, диференційний діагноз, систематизація.
- е видання на момент публікації 3. Носко Н. О., Рудь О. М. Поліморфізми 677С> Т й 1298А> С в гені МТНFR та рівень гомоцистеїну у пацієнтів з неалкогольною жировою хворобою печінки як складова онтологічної моделі. Сучасна гастроентерологія. 2021;5-6:21-29 DOI: <https://doi.org/10.30978/MG-2021-5-21> <http://sgastro.com.ua/article/view/246627> Ключові слова: НАЖХП, гомоцистеїн, МТНFR 677С > Т, МТНFR 1298А > С, онтологія. <https://www.scopus.com/record/display.uri?eid=2-s2.0-85159133207&origin=recordpage>
- Носко Н. О., Харченко В. В., Ладичук О. К. Онтологічна модель "Медична допомога хворим із неалкогольною жировою хворобою печінки" як складова онтології "Системна біомедицина". Медична інформатика та інженерія. 2022;1-2:46-55. DOI: <https://doi.org/10.11603/mie.1996-1960.2022.1-2.13111> <https://ojs.tdmu.edu.ua/index.php/here/article/view/13111/12436> Ключові слова: неалкогольна жирова хвороба печінки, онтологія, систематизація.

Наукова (науково-технічна) продукція: методичні документи; аналітичні матеріали

Соціально-економічна спрямованість: поліпшення якості життя та здоров'я населення, ефективності діагностики та лікування хворих

Охоронні документи на ОПВ:

Впровадження результатів дисертації: Впроваджено

Зв'язок з науковими темами: 0117U000908; 0125U002553

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Харченко В'ячеслав Вікторович
2. VIACHESLAV KHARCHENKO

Кваліфікація: д. мед. н., доц., 14.01.02

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0001-7443-2314

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Національний університет охорони здоров'я України імені П. Л. Шупика

Код за ЄДРПОУ: 01896702

Місцезнаходження: вул. Дорогожицька, буд. 9, Київ, 04112, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство охорони здоров'я України

Ідентифікатор ROR:

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Діденко Володимир Ізотович
2. Volodymyr I. Didenko

Кваліфікація: д. мед. н., старший науковий співробітник, 14.01.02

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0001-8953-396X

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Державна установа "Інститут гастроентерології Національної академії медичних наук України"

Код за ЄДРПОУ: 02011781

Місцезнаходження: проспект Слобожанський, буд. 96, Дніпро, Дніпровський р-н., 49074, Україна

Форма власності:

Сфера управління: Національна академія медичних наук України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Крістіан Еліна Георгіївна
2. Elina G. Kristian

Кваліфікація: д.мед.н., доц., 14.01.36

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0003-0920-4627

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Національний медичний університет імені О. О. Богомольця

Код за ЄДРПОУ: 02010787

Місцезнаходження: бульвар Тараса Шевченка, буд. 13, Київ, 01601, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство охорони здоров'я України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Гріднев Олексій Євгенович
2. Oleksiy Gridnyev

Кваліфікація: д.н, старший науковий співробітник, 14.01.02

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0003-4716-3520

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Державна установа "Національний інститут терапії імені Л.Т. Малої Національної академії медичних наук України"

Код за ЄДРПОУ: 04528465

Місцезнаходження: пр. Любові Малої, 2-а, Харків, Харківський р-н., 61039, Україна

Форма власності:

Сфера управління: Національна академія медичних наук України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Рецензенти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Бенца Тетяна Михайлівна

2. Tetiana Bentsa

Кваліфікація: д. мед. н., професор, 14.01.02

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0001-9427-2549

Додаткова інформація: Scopus ID 6506784540

Повне найменування юридичної особи: Національний університет охорони здоров'я України імені П. Л. Шупика

Код за ЄДРПОУ: 01896702

Місцезнаходження: вул. Дорогожицька, буд. 9, Київ, 04112, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство охорони здоров'я України

Ідентифікатор ROR:

VIII. Заключні відомості

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
голови ради**

Мінцер Озар Петрович

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
головуючого на засіданні**

Мінцер Озар Петрович

**Відповідальний за підготовку
облікових документів**

Серьогіна Наталія Олексіївна

Реєстратор

УкрІНТЕІ

**Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є
відповідальним за реєстрацію наукової
діяльності**

Юрченко Тетяна Анатоліївна